

אלהך: ה ותתיב ותימר
קדם יי אלהך לכן ארמאה
בעא לאובדא ית אבא
ונחת למצרים ודר תמן
בעם זער והוה תמן לעם
רב תקיף וסגיי: ו ואבא ישי
לנא מצראי וענינא ויהבו
עלנא פלחנא קשיא:
ו וצלינא קדם יי אלהא
דאבהתנא וקביל יי
צלחנא וגלי קדמוהי
עמלנא ולאותנא
ודחקנא: ח ואפקנא יי
ממצרים בידא תקיפא
ובדרעא מרממא ובחזונא
רבא ובאתין ובמופתין:
ט ואיתנא לאתרא הדין
ויהב לנא ית ארעא הדא
ארעא עבדא חלב ודבש:
י וכען הא איתתי ית ריש

תרא וענית ואמת סוטה לב. לג. ארמי
אובד בכורים פו. וירא את יומא עד:

בעל הטורים

(ט) ויבאנו אל המקום הזה. ויבאנו חסר יו"ד.
שטינו אותו עשר נסיונות, והביאנו לארץ:

(ה) וענית ואמרת לפני יהוה
אלהיך ארמי אבד אבי וירד
מצרימה ויגר שם במתי מעט
ויהי שם לגוי גדול עצום ורב:
(ו) וירעו אתנו המצרים ויענונו
ויתנו עלינו עבדה קשה: (ז) ונצעק
אל יהוה אלהי אבותינו וישמע
יהוה את קלנו וירא את ענינו
ואת עמלנו ואת לחצנו:
(ח) ויוצאנו יהוה ממצרים ביד
חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדל
ובאתות ובמפתים: (ט) ויבאנו
אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ
זבת חלב ודבש: (י) ועתה הנה הבאתי את ראשית

רש"י

(ה) וענית. לשון הרמת קול: ארמי אובד
אבי. מזכיר חסדי המקום, ארמי אובד אבי, לכן
בקש לעקור את הכל כשרדף אחר יעקב, וכשציל
שמש לעשות, חשב לו המקום כאלו עשה,
שאלות העולם עוצדי אלילים חושב להם הקצ"ה

עיקר שפתי חכמים

ו אבל לא מלשון תשובה ומענה אשר תוראה זו אין לו מקום פה: ו ופי' ארמי זה לכן אבד אבי חפץ להאבד את אבי ואע"ג דלא אבד מ"מ מחשבתו
הרעה נחשבת למעשה וכמו בכל עובדי טובים: ח פ"י כי יעקב בקש מפלס לו במצרים מרעב ועוני וגם שם לא הונח לו:

לקוטי הלכות

(ה"י) וענית ואמרת וכו' ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה - בפורים הם

לקוטי הלכות

דחינו כל הדיפות וההסתות וההתנרות
 שהיצר הרע וחילותיו מתגרים בכל אדם
 בכל יום ובכל עת, שהכל נמשך מבחינת
 הקלפות הנ"ל לכן ועשו וכו', כי גם לכן
 ועשו ומצרים כל התנרותם בישראל היה רק
 שהתלבש הפעל דבר בהם להתנרות בישראל
 על שהם הולכים בדרך ה' שמסר להם
 אברהם אבינו, וחזקים באמונת הבורא היחיד
 המשגיח ומושל בכל וכו'. וכן בכל דור ודור
 עומדים שונאים בגשמיים ורוחניים למנע
 ולכפול ממלאכת שמים וכו'. והקדוש ברוך
 הוא עוזרנו בכל פעם, כמו שאנו אומרים
 שלש פעמים בכל יום: ועל גפיך שבכל יום
 עמנו ועל גפלאותיך שבכל עת ערב ובקר

וצהרים הטוב כי לא בלו רחמיך וכו'. ואין
 שום עצה להנצל מכל זה, כי אם אמונה
 שלמה בה' יתברך, שהיא בחינת התחדשות,
 בחינת (איכה ג): חדשים לבקרים רבה אמונתך,

הינו שידע האדם האמת לאמתו שאינו יודע
 כלל, כלל כלל לא. רק יתחזק עצמו באמונה
 הקדושה שקבלנו מאבותינו הקדושים, ואל
 יבלבל אותו שום דבר שבעולם, כי אין אנו
 יודעים כלל, רק כפי שהורו אותנו רבותינו
 ו"ל: הם אמרו והם אמרו, הם אמרו -
 שצריכין לשבר כל התאוות שבעולם לא
 מפניא עברה כל שהיא, בודאי צריכין לברח
 ממנה יותר מבורח מן האש, אלא אפלו
 תאוה בעלמא ושום תנועה שאינה ברצון
 הבורא יתברך, צריכין לברח ולהתרחק ממנה
 בתכלית הרחוק, כי הוא פוגם מאד בגופש
 הישראלי ובכל העולמות אלפי אלפים ורבי
 רבבות התלויים בו. והם אמרו - שאפלו אם

עבר האדם מה שעבר, אפלו אם עבר על
 כל התורה כלה אלפים פעמים, רחמנא לצלן,
 אף-על-פי-כן אין שום יאוש בעולם כלל

בחינת התחדשות, שצריכין להביא הפרי
 המתבכרת ומתחדשת בכל שנה, להביאה
 מיד לבית ה' ולהודות עליו לה' ולספר עליו
 את כל הצרות שעברו על ישראל מתחלתם,
 ובחסדו ונפלאותיו הנוראים הצילנו, כמו
 שכתוב בודוי בכורים: וענית ואמרת לפני
 ה' אלקיך ארמי אבד אבי ויגד מצרימה ויגד
 שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום
 ורב וירעו וכו'. כי עקר חיוב בכורים מרמו
 על התחדשות, שצריכין להתחדש בכל פעם
 ולהתחיל בכל פעם מחדש ואל יבהלהו
 רעיוניו על כל ההרפתקאות והמניעות
 והתגברות היצר הרע וכו' וכו' וכל מה
 שעובר עליו, כי יזכר חסדי ה' ונפלאותיו
 אשר עשה עמנו בכלליות ובפרטיות ממצרים
 ועד הנה: וגם מקדם שירדו למצרים בעת
 שרדף לכן הארמי את יעקב, וכל מה שעבר
 בין יעקב ולכן בעת שעבר אצלו ולכן רמה
 אותו עשרת מונים ולא נתנו אלקים להרע
 עמו וכו'. ולא די שלא עלתה בידו לאבדו
 חס ושלום פרצונו הרע, אף גם הוציא ממנו
 בנותיו רחל ולאה שעל-ידם נבנה העולם
 והעמיד משה שלמה מהם, שהם השבטים
 הקדושים, שעל-ידם עקר התגלות האלקות
 בעולם, כי לא היה בהם שום פסול, וכלם
 ענו ואמרו בשעת הסתלקות יעקב: שמע
 ישראל ה' אלקינו ה' אחד וכו'. וכל מה
 שעבר על ישראל מאז ועד הנה אין כל פה
 יכול לדבר וכו'. וכן בפרטיות עוברים כל
 אלו הבחינות על כל אחד מישראל, כי כל
 אחד עומדים עליו בחינת לכן ועשו ומצרים
 וארבע מלכיות וחילותיהם, וכלם עומדים על
 ישראל בכל דור ודור בכלליות וכן בפרטיות
 עומדים כלם על כל אחד ואחד לכלותו חס
 ושלום, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

13

14

15

16

H

פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-נָתַתָּה לִּי
 יְהוָה וְהִנַּחְתּוּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
 (יא) וְשִׂמַּחְתָּ בְּכָל-הַטּוֹב אֲשֶׁר
 נָתַן-לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתְךָ
 אֶתָּה וְהַלְוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ:

אבא דארעא דיהבת לי יי ותחנתה קדם יי אלהיך ותסגוד קדם יי אלהיך: יא ותחדי בכל טבתא די יתב לך יי אלהיך ולאנש ביתך את ולנאי וגירא די

ת"א אשר נתת לי כתר פא. והנחתו טובה מז: מכות יח: מנחות סא: ושמת בכל פסחים לו: ערכין יא. ולבית גיטין מז:

בעל הטורים

(יא) ושמת בכל הטוב. וסמך ליה כי תכלה לעשר, בעל הטורים שבשביל המעשר תשמח בכל הטוב. כמו שדרשו עשר, בשביל שחזעשר: הטוב. עולה כ"ב. בשביל התורה שנתנה בכ"ב אותיות:

רש"י

שנטלו אחר הנפת (ס"א הנמת) הכהן, ואחוזו צידו כשהוא קורא, וחוזר ומניף (ספני טא.). (יא) ושמת בכל הטוב. מכאן אמרו, אין קורין מקרא צבורים אלא בזמן שמחה, מעלת ועד החג, שאדם מלקט תבואתו ופירותיו ויינו ושמנו, אצל מהסג ואילך, מציא ואינו קורא (צבורים פ"א מ"ו): אתה והלוי. חף הלוי מייב צבורים חס נטעו צמח' עריהם: והגר אשר בקרבך. מציא ואינו קורא, שאינו יכול לומר לאצותינו (טס מ"ד מכות יט.):

עיקר שפתי חכמים

כי בלא זה לא שיד בצבורים ושמת בכל הטוב כיון דבצורים אתקש לתחומה ואפורים לורים: י זה ארכנים ושמונה ערים הנהונות ללויים:

לקוטי הלכות

- Ⓚ בְּכָל פְּעַם מֵרֵאשִׁית פְּאֵלוֹ הַיּוֹם הוּא רֵאשִׁית הַתְּחֵלְתּוֹ, כִּי זֶה עֵקֶר תְּקוּן הָעוֹלָמוֹת, כִּי גַם ה' יִתְפָּרֵד מִחֲדָשׁ אוֹתָם בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים: וְכַמוֹכּוֹ מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְכַמוֹ שְׁאוּמְרִים בְּכָל יוֹם: עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת וְכוּ'. וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ תִּכְּף בְּפִרְשַׁת 'וְהָיָה כִּי תָבֹא' אַחֵר מִצְוֹת וְדוּוּ בְּפוּרִים וּמַעֲשֵׂר: הַיּוֹם הַזֶּה ה' אֱלֹקֶיךָ מִצְוֶה לַעֲשׂוֹת וְכוּ', וְכַתִּיב שָׁם: הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לָעַם וְגו'. אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם. וּפְרַשׁ רַש"י שָׁם: בְּכָל יוֹם יְהִיָּה דוֹמָה בְּעֵינֶיךָ פְּאֵלוֹ הַיּוֹם נִכְנָסְתָּ עִמּוֹ בְּבְרִית וְכוּ'. הֵינּוּ כְּפִנ"ל, כִּי זֶה עֵקֶר בְּחִינַת בְּכוּרִים, בְּחִינַת הַתְּחֵלְשׁוֹת בְּכָל יוֹם פְּאֵלוֹ הַיּוֹם נִכְנָס בְּבְרִית וּמִתְחִיל לְהַרְגִּיל עֲצֻמוֹ לְכַנֵּס בְּקִרְשַׁת יִשְׂרָאֵל. (יורה דעה - הלכות בֶּשֶׂר בְּחֵלֶב - הַלְכָה ד, אוֹת יג)
- Ⓛ וְצִרְיָךְ לְהִתְחִיל בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ, כִּי ה' יִתְפָּרֵד מִקְּבֵל תַּעֲנוּג וְשַׁעֲשׂוּעִים מִהַגְּרוּעַ שְׂבָגְרוּעִים, אֲדָרְבָּא, זֶהוּ עֵקֶר גְּדֻלְתּוֹ יִתְפָּרֵד בְּשִׁתְּרוּקִים מְאֹד מְאֹד מִמֶּנּוּ, מוֹדִים בּוֹ יִתְפָּרֵד וּמִתְחַזְּקִים בְּאִמּוּנָה וּמוֹדִים וּמִשְׂבָּחִים אוֹתוֹ יִתְפָּרֵד וְכוּ' (פְּמִבְּאָר כֵּל זֶה בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּמַה פְּעָמִים). עַל-כֵּן צִרְיָכִין לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פְּעַם בְּבְחִינַת בְּפוּרִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַתְּחֵלְשׁוֹת כְּפִנ"ל. וְזֶה שְׂבָתוֹב בְּרֵאשִׁית וְכוּ', וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּרֵאשִׁית דָּבָר א. ד.): בְּשִׁבְלֵי בְּפוּרִים שְׂנִקְרָאִים 'רֵאשִׁית', בְּרֵא הָעוֹלָם, כִּי עֵקֶר בְּרִיאַת הָעוֹלָם הָיָה בְּשִׁבְלֵי בְּחִינָה זוֹ, בְּחִינַת הַתְּחֵלְשׁוֹת, שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּפוּרִים, בְּחִינַת רֵאשִׁית, בְּחִינַת בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹקִים וְכוּ', שְׂבָשְׁבִיל 'רֵאשִׁית' בְּרֵא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְכוּ', שְׁעַקֵּר בְּרִיאַת שָׁמַיִם וְאַרְצָ הָיָה בְּשִׁבְלֵי רֵאשִׁית, דְּהֵינּוּ שְׂיִתְחִיל הָאָדָם